

**การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบล
เกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**
**Aromatic Coconuts Production Management of Collaborative Farming Aromatic
Coconut Farmers Group, Ko San Phra Subdistrict, Wat Phleng District, Ratchaburi Province**

ศิริพร บุญเพ็ญ¹, สัจจา บรรจงศิริ², และวนาลัย วิริยะสุธี^{2*}
Siriporn Boonpen¹, Sajja Bunjongsi², and Wanalai Viriyasuthee^{2*}

¹สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสงคราม กรมพัฒนาที่ดิน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม 75000

²สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

¹Samutsongkhram Land Development Station, Land Development Department, Samut Songkhram 75000 ²School of
Agriculture and Cooperatives, Sukhothaimathirath Open University, Nonthaburi 11120

*Corresponding author: wanalai_v@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอม และ 2) เพื่อให้ทราบปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการการผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม โดยศึกษาในกลุ่มประชากร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ที่ขึ้นทะเบียนกับ กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2566/67 จำนวน 34 ราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 61 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 17 ปี สมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 2 คน การจ้างแรงงาน เฉลี่ย 2 คน มีต้นทุนการผลิต 5,408.48 บาทต่อไร่ การจัดการการผลิตมะพร้าวพื้นที่ปลูกเป็นดินเหนียว มีการยกทรงปลูก แบบแถวเดี่ยว ขนาดหลุมปลูก 0.5x0.5x0.5 เมตร ระยะปลูก 6x6 เมตร ปลูกมะพร้าวพันธุ์หมูสีเขียว อายุต้นพันธุ์ 5 เดือน ดูแลรักษาโดยให้น้ำเฉลี่ย 5.26 ครั้งต่อเดือนโดยเรือพ่นน้ำ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีโดยหว่านรอบทรงพุ่ม เกษตรกรส่วนหนึ่ง มีการลอกเลนและใส่เกล็ดแกงเฉลี่ย 30.50 กิโลกรัมต่อไร่ ให้ผลผลิตครั้งแรกหลังจากปลูกเฉลี่ย 2-3 ปี ตัดผลผลิตทุกๆ 20 วัน โดยจัดจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง ปัญหาที่พบ ได้แก่ (1) ต้นทุนในการผลิตสูง มีข้อเสนอแนะให้รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัย การผลิต ทำปุ๋ยใช้เอง และจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (2) ปัญหาด้านการผลิตจากสภาพอากาศที่แปรปรวน และศัตรูพืชระบาด มีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐและเอกชนสนับสนุนองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ทันสมัย และเกษตรกรควรดูแล ตรวจแปลงป้องกันการระบาดของศัตรูพืช (3) ปัญหาด้านการจัดการตลาด เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองราคาและไม่มีการส่งเสริม การขาย มีข้อเสนอแนะควรรวมกลุ่มกันเพื่อทำสัญญาซื้อขายกับเอกชนและหน่วยงานรัฐร่วมบูรณาการส่งเสริมให้เกษตรกร หันมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้า (4) ปัญหาด้านการจัดการกลุ่ม เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม มีข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการแปลงใหญ่ สร้างการรับรู้และทำความเข้าใจกับสมาชิกให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่ม และประโยชน์ที่จะได้รับ

คำสำคัญ: มะพร้าวน้ำหอม การจัดการการผลิต แปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม

Abstract

The objectives of this research were to analyze 1) aromatic coconut production management, and 2) problems and suggestions for the group members' production management. This research method consisted of the collection of primary data by survey. In 2023/24 there were 34 farmers who were registered with the Department of Agricultural Extension as members of the large-scale farmers of coconut group in Ko San Phra Subdistrict, Wat Phleng District, Ratchaburi Province. The data were gathered by questionnaires, and the quantitative data were analyzed using descriptive statistics such as percentage, minimum value, maximum value and mean. The content analysis method was used to analyze the qualitative data. The findings indicate that 1) the majority of farmers were female with an average age greater than 61 years old, a high school education, an average of 16.56 years of coconut production experience, an average of four household members, an average of two farming labors, an average of two hired labors, the cost was 5,408.48 baht per rai. 2) The soil in the study area is clay soil. The typical production management consisted of single-row planting ridges, planting holes measuring 0.5x0.5x0.5 meters, and planting distance of 6x6 meters. The coconut variety was a "Hmu si kheiyw", with five-month-old seedlings. The farm management conducted one soil sample analysis, watered an average of 5.26 times per month by spraying from boats and applied organic and chemical fertilizers. Harvesting after 2-3 years planting, some farmers dug up the mud and added an average of 30.50 kilograms of salt per rai. Production is harvested every 20 days. Middlemen set the market price. Most farmers do not contribute capital to the co-operative (large-scale project). 3) The fundamental problems included (1) high production cost. There are suggestions for organizations to purchase production factors, produce their own fertilizer, and manage agricultural residues. (2) production issues caused by unstable weather and pest outbreaks. The public and private sectors should promote knowledge and innovation, and farmers should monitor their fields to prevent insect infestations. (3) Issues with marketing management. Farmer groups should be formed to negotiate sales contracts with the commercial sector, and farmers should be encouraged to use processing to increase the value of their crop yields, and (4) Issues with group management. Members should be encouraged to recognize their significance within the group.

Keyword: aromatic coconut, crop production management, large-scale farm aromatic coconut

บทนำ

มะพร้าว (*Cocos nucifera* Linn.) เป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย มะพร้าวถูกแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ได้ 3 ประเภท ได้แก่ มะพร้าวอุตสาหกรรม (มะพร้าวแกง) มะพร้าวเพื่อบริโภคผลสด (มะพร้าวน้ำหอม) มะพร้าวผลิตน้ำตาล ในปี 2565 มะพร้าวน้ำหอมมีปริมาณการส่งออก 557,357 ตัน คิดเป็นร้อยละ 77.52 ของปริมาณทั้งหมดและมูลค่าการส่งออก 13,424 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.04 ของมูลค่าทั้งหมด ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของมะพร้าวน้ำหอมคือสาธารณรัฐประชาชนจีน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

การผลิตมะพร้าวน้ำหอมของประเทศไทยมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง ซึ่งจังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมมากที่สุดในประเทศไทย จำนวน 86,966 ไร่ โดยอำเภอดำเนินสะดวก มีพื้นที่เพาะปลูกมะพร้าวน้ำหอม 12,527 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.40 ของพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมจังหวัดราชบุรี โดยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมในตำบลเกาะศาลพระ ตำบลจอมประทัด และตำบลวัดเพลง

การดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ จึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายตลาดนำการผลิต (กรมวิชาการเกษตร, 2566) การดำเนินโครงการแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2560 ได้นำหลักตลาดนำการผลิต มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา ซึ่งเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก ดำเนินกิจกรรมในรูปแบบสมาชิกกลุ่มได้อย่างต่อเนื่องและมีความเข้มแข็ง สร้างรายได้และผลกำไรให้เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (เอื้องพร, 2563) อย่างไรก็ตามสถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศเกิดความแปรปรวนส่งผลถึงการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีผลผลิตลดลงและต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาขั้นตอนกระบวนการในการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมแปลงใหญ่ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถวางแผนการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลดต้นทุนเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการการผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2566/67 จำนวน 34 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม 2) การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม 2) การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 41.18 และเพศหญิงร้อยละ 58.82 อายุของเกษตรกรเฉลี่ย 59.62 ปี ระดับการศึกษาของเกษตรกร พบว่าร้อยละ 29.41 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 26.47 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ร้อยละ 20.59 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 20.59 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และร้อยละ 2.94 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 17 ปี โดยมีเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากที่สุด 35 ปี ประสบการณ์น้อยที่สุด 4 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรเฉลี่ย 4 คน เป็นแรงงานในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 2 คน และมีการจ้างแรงงานเฉลี่ย 2 คน โดยมีการจ้างงานเพิ่มเติมในช่วงฤดูการผลิต พื้นที่ในการเพาะปลูกมะพร้าวน้ำหอมเป็นที่ดินของตนเอง เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ 5,408.48 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

n=34

สภาพทั่วไปของเกษตรกร		จำนวน ประชากร (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	14	41.18
	หญิง	20	58.82
อายุ	31-40 ปี	1	2.94
	41-50 ปี	5	14.71
	51-60 ปี	11	32.35
	มากกว่า 61 ปี	17	50.00
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	7	20.59
	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	10	29.41
	อนุปริญญา	9	26.47
	ปริญญาตรี	7	20.59
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.94
ประสบการณ์การปลูก มะพร้าวน้ำหอม	1-5 ปี	2	5.88
	6-15 ปี	16	47.06
	16-25 ปี	11	32.35
	มากกว่า 25 ปี	5	14.71
สมาชิกในครัวเรือน	1-3 คน	16	47.06
	4-5 คน	14	41.18
	มากกว่า 5 คน	4	11.76
แรงงานในครัวเรือนสำหรับ การผลิตมะพร้าวน้ำหอม	1-3 คน	28	82.35
	4-5 คน	5	14.71
	มากกว่า 5 คน	1	2.94
ต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม	1,000 - 4,000 บาทต่อไร่	16	47.06
	4,001- 7,000 บาทต่อไร่	9	26.47
	7,001 – 10,000 บาทต่อไร่	4	11.76
	มากกว่า 10,000 บาทต่อไร่	5	14.71

2. การจัดการการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

2.1 การเตรียมพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกมะพร้าว น้ำหอมพันธุ์หมื่นสี่เขียว ร้อยละ 52.94 รองลงมา ร้อยละ 41.18 เป็นมะพร้าว น้ำหอมพันธุ์กันจิบ ร้อยละ 2.94 เป็นมะพร้าว น้ำหอมพันธุ์ผลรี และร้อยละ 2.94 เป็นมะพร้าว น้ำหอมพันธุ์ผลกลม แหล่งที่มาของกล้ามะพร้าว น้ำหอม เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อจากแหล่งจำหน่ายที่นำเชื้อมาร้อยละ 76.47 รองลงมา ร้อยละ 20.59 เกษตรกรเพาะกล้าด้วยตนเอง และร้อยละ 2.94 ได้รับจากหน่วยงานราชการ อายุของกล้ามะพร้าว น้ำหอมสำหรับปลูก เกษตรกรร้อยละ 38.24 เลือกกล้ามะพร้าว น้ำหอมที่อายุมากกว่า 5 เดือน ขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 32.35 เลือกกล้ามะพร้าว น้ำหอมที่อายุ 5 เดือน ร้อยละ 20.59 เลือกกล้ามะพร้าว น้ำหอมที่อายุ 3-4 เดือน และร้อยละ 8.82 เลือกกล้ามะพร้าว น้ำหอมที่อายุต่ำกว่า 3 เดือน

2.2 การเตรียมพื้นที่ปลูกและการปลูกมะพร้าว น้ำหอม

สภาพดินส่วนใหญ่ของเกษตรกรเป็นดินเหนียว ร้อยละ 85.30 รูปแบบการปลูกมะพร้าว น้ำหอม เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.30 ปลูกแบบยกร่องแถวเดี่ยว และร้อยละ 14.77 ปลูกแบบยกร่องแถวคู่ ระยะปลูกมะพร้าว น้ำหอม เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.47 ใช้ระยะปลูก 6x6 เมตร รองลงมา ร้อยละ 20.59 ใช้ระยะปลูก 6.5x6.5 เมตร และร้อยละ 2.94 ใช้ระยะปลูก 7x7 เมตร ขนาดหลุมปลูกมะพร้าว น้ำหอม เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.29 ขนาดหลุมปลูก 0.5x0.5x0.5 เมตร ร้อยละ 5.88 ขนาดหลุมปลูก 1x1x1 เมตร ร้อยละ 5.88 ขนาดหลุมปลูกไม่สม่ำเสมอขึ้นอยู่กับขนาดกล้า และร้อยละ 2.94 ขนาดหลุมปลูก 1.5x1.5x1.5 เมตร ช่วงเวลาที่เกษตรกรเลือกปลูกมะพร้าว น้ำหอม ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.53 ปลูกมะพร้าว น้ำหอมระหว่างเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม ร้อยละ 17.65 ปลูกมะพร้าว น้ำหอมระหว่างเดือน กันยายน - ธันวาคม และ ร้อยละ 8.82 ปลูกมะพร้าว น้ำหอมระหว่างเดือน มกราคม - เมษายน

2.3 การให้น้ำมะพร้าว น้ำหอม

แหล่งน้ำพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.17 ใช้แหล่งน้ำจากคลองชลประทาน ร้อยละ 32.61 ใช้น้ำจากคลองธรรมชาติ และร้อยละ 15.22 ใช้น้ำฝน วิธีการให้น้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.24 ใช้เรือพ่นน้ำจากร่องสวน รองลงมา ร้อยละ 8.82 ปล่อน้ำตามร่องสวน และร้อยละ 2.94 ระบบสปริงเกอร์ในการให้น้ำ ความถี่ในการให้น้ำแก่มะพร้าว น้ำหอมพบว่า เกษตรกรให้น้ำมะพร้าว น้ำหอมโดยเฉลี่ย 5.26 ครั้งต่อเดือน ให้น้ำน้อยที่สุด 1 ครั้งต่อเดือน และให้น้ำมากที่สุด 10 ครั้งต่อเดือน

2.4 การให้ปุ๋ยมะพร้าว น้ำหอม

ปุ๋ยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ให้มะพร้าว น้ำหอม พบว่า ร้อยละ 57.69 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ (มูลไก่หรือมูลวัว) รองลงมา ร้อยละ 28.85 ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 16-16-16 ร้อยละ 5.77 ใช้น้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 3.85 ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 ร้อยละ 1.92 ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 และร้อยละ 1.92 ใช้ปุ๋ยหลากหลายชนิด โดยพิจารณาจากความต้องการของพืช วิธีการให้ปุ๋ยของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 91.18 หว่านบริเวณรอบทรงพุ่ม และร้อยละ 8.82 ใช้วิธีอื่นๆ เช่น ฉีดพ่นทางใบ

2.5 การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

การป้องกันและกำจัดวัชพืชพบว่า เกษตรกรร้อยละ 81.58 ไม่ป้องกันและกำจัดวัชพืช ร้อยละ 10.53 ใช้การเขตกรรม และร้อยละ 7.89 ใช้สารเคมี การป้องกันและกำจัดโรคพืชพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.38 ใช้สารเคมี รองลงมาร้อยละ 33.33 ไม่ป้องกันและกำจัดโรคพืช และร้อยละ 14.29 ใช้การเขตกรรม การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชพบว่า เกษตรกรพบว่า ร้อยละ 60.71 ใช้สารเคมี ร้อยละ 21.43 ไม่ป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 17.86 ใช้วิธีการเขตกรรม การป้องกันและกำจัดสัตว์ศัตรูพืชของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 71.43 ใช้สารเคมี ร้อยละ 14.29 ใช้วิธีการเขตกรรม ร้อยละ 9.52 ไม่ป้องกันและกำจัดสัตว์ศัตรูพืช

2.6 การจัดการพิเศษมะพร้าวน้ำหอม

การลอกเลนตามท้องร่องในแปลงมะพร้าวน้ำหอมพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.94 ไม่มีการลอกเลนตามท้องร่อง ร้อยละ 20.59 มีการลอกเลน 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 20.59 มีการลอกเลน 3-5 ครั้งต่อปี และร้อยละ 5.88 มีลอกเลน 1 ครั้งต่อปี การใส่เกลือแกงในแปลงปลูกพบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.00 ไม่ใส่เกลือแกง และร้อยละ 50.00 ใส่เกลือแกงอัตราเฉลี่ย 30.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

2.7 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอม

ดัชนีเก็บเกี่ยวมะพร้าวน้ำหอม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64.71 นับจำนวนวันต่อรอบการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 26.47 สังเกตสีเปลือกมะพร้าวน้ำหอม ร้อยละ 5.88 นับวันหลังจากจั่นมะพร้าวออก และร้อยละ 2.94 สังเกตสีปลายหางหนู (spikelet) ความถี่ในการเก็บเกี่ยวมะพร้าวน้ำหอม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.29 เก็บเกี่ยวผลผลิตทุกๆ 20 วัน และร้อยละ 14.71 เกษตรกรไม่มีวงรอบการเก็บเกี่ยวที่แน่นอน การจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอม พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.77 จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 29.41 รวมผลผลิตที่ประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 5.88 จำหน่ายผลผลิตเอง และร้อยละ 2.94 ส่งโรงงานอุตสาหกรรม

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม

3.1 ปัญหาของเกษตรกรด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม พบว่า วัสดุการเกษตรต่าง ๆ มีราคาแพง โดยเฉพาะปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชบางชนิดที่เคยใช้ได้ดีผลดี ปัจจุบันเป็นสินค้าต้องห้ามไม่สามารถซื้อขายได้ ข้อเสนอแนะ ด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม คณะกรรมการแปลงใหญ่เน้นย้ำให้สมาชิกมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น การซื้อปุ๋ย ซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช วัสดุการเกษตร ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสาธิตวิธีการทำปุ๋ยใช้เอง ตลอดจนเกษตรกรรู้จักบริหารจัดการภายในแปลงให้เหลือวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรน้อยที่สุด เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรและลดต้นทุนการผลิต

3.2 ปัญหาด้านการผลิตมะพร้าวน้ำหอม พบว่า สภาพอากาศที่แปรปรวน อุณหภูมิที่สูงขึ้นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อผลผลิตและการออกดอกและติดผลของมะพร้าวน้ำหอม ดอกร่วงมากกว่าปกติ ทำให้เกิดอาการมะพร้าวขาดคอ ผลผลิตของเกษตรกรขาดช่วง บางจั่นติดผลผลิตน้อยจนถึงขั้นไม่ติดผลผลิตเลย ส่วนที่ไม่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชถูกศัตรูพืชเข้าทำลายรุนแรง และในบางช่วงน้ำชลประทานไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ข้อเสนอแนะด้านการผลิตมะพร้าวน้ำหอม คณะกรรมการแปลงใหญ่เน้นย้ำให้สมาชิกดูแลตรวจแปลงอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของศัตรูพืช ภาครัฐและเอกชนสนับสนุนองค์ความรู้และ

นวัตกรรมที่ทันสมัย เข้าใจง่าย นำไปสู่การปฏิบัติได้จริงภายในแปลง เกษตรกรหาแหล่งน้ำต้นทุนไว้ใช้สำรอง หากเกิดวิกฤติการขาดแคลนน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตขาดช่วง (มะพร้าวขาดคอ) และเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของผลผลิต ให้ตรงตามความต้องการของตลาดตามนโยบายตลาดนำการผลิต

3.3 ปัญหาด้านการจัดการตลาด พบว่า เกษตรกรถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ไม่มีหน่วยงานไหนที่เข้ามาแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ผู้รับซื้อบางรายไม่ซื่อสัตย์ การนับจำนวนมะพร้าวไม่เป็นไปตามความจริง ทำให้เกษตรกรเจ้าของแปลงไม่สามารถตรวจสอบนับจำนวนมะพร้าวที่ถูกตัดได้ ข้อเสนอแนะด้านการจัดการตลาด ประธานและคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างการรับรู้แก่สมาชิก ชี้แจงให้เห็นถึงข้อดี ข้อเสีย ในการรวมกลุ่มกันเพื่อทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน เพื่อเป็นการประกันราคาสินค้า ให้อยู่ในเกณฑ์ที่เกษตรกรมีรายได้ที่ดี การขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม ลดความเสี่ยงในด้านราคาผลผลิต ตกต่ำและสินค้าล้นตลาด

3.4 ปัญหาด้านการจัดการกลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม พบว่า สมาชิกแปลงใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญ ในการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเท่าที่ควร เกษตรกรที่มาประชุมจะเป็นกลุ่มเดิมๆ การรวมกลุ่มยังไม่ เข้มแข็งเท่าที่ควร สมาชิกขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ไม่ทั่วถึง แปลงที่มีพื้นที่ เพาะปลูกขนาดเล็กอาจยังไม่ได้รับการใส่ใจเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะด้านการจัดการกลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สมาชิกทุกคนเข้าถึงง่าย ชี้แจงให้เห็น ถึงความสำคัญของโครงการแปลงใหญ่ เน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรคที่เจอ ความต้องการที่อยากได้ร่วมกัน โดยให้หน่วยงานของทางราชการเข้ามาเป็นตัวกลาง ในการพิจารณาการสนับสนุนปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึงทุกแปลง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดงหลวง จังหวัดราชบุรี

สภาพทั่วไปด้านสังคม พบว่าเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดงหลวง จังหวัดราชบุรี เป็นเพศชายร้อยละ 41.18 เพศหญิงร้อยละ 58.82 มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 60 ปี มีประสบการณ์ในการปลูkmะพร้าวเฉลี่ยอยู่ที่ 16.56 ปี เห็นได้ว่าเกษตรกรประกอบอาชีพปลูkmะพร้าวน้ำหอมมาอย่างยาวนาน ส่งผลให้สมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์และภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกษตรกรต้องปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหา ในการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอม เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง เกษตรกรจึงจ้างแรงงานน้อยกว่า การใช้แรงงานในครัวเรือน และต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรเฉลี่ยอยู่ที่ 5,408.42 บาทต่อไร่ และใช้เงินทุน ของตนเองเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐาและคณะ, 2563

2. การจัดการการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ มะพร้าว น้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดงหลวง จังหวัดราชบุรี

2.1 สภาพพื้นที่ ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมแบบแปลงใหญ่ ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอดงหลวง จังหวัดราชบุรี พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นดินเหนียว ด้วยภูมิปัญญาการทำสวนแบบยกร่อง จึงสามารถแก้ปัญหาการระบายน้ำที่ไม่ดี ให้สามารถใช้ประโยชน์ตามศักยภาพของดินได้ ทำให้พื้นที่ดังกล่าว เหมาะแก่การปลูกมะพร้าว น้ำหอม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าว น้ำหอม ประกอบด้วย ดินที่ อุดมได้ดี หรือดินตะกอนแม่น้ำ ที่มีการสะสมของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารต่างๆ มีแหล่งน้ำสำหรับมะพร้าว น้ำหอมตลอดทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยช่วง 17-35 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์อากาศภายในแปลงปลูกไม่ต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ (กรมวิชาการเกษตร, 2562) และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน เกษตรกรจึงลด ต้นทุนโดยการไม่ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูก สอดคล้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ที่จะใช้ค่าวิเคราะห์ดิน และ ความต้องการธาตุอาหารในรอบปี ในการจัดการธาตุอาหารกับมะพร้าว น้ำหอมที่ยังไม่ให้ผลผลิต (ภา นวัฒน์และคณะ, 2561) เพื่อเกษตรกรพัฒนาการวางแผนผลิตที่ถูกต้องแม่นยำและลดต้นทุนในการผลิต

2.2 การจัดการภายในแปลง พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรขุดหลุมปลูกที่ขนาด 0.50x0.50x0.50 เมตร เป็นไป อย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องตามหลักการจัดการการผลิตมะพร้าว น้ำหอม (สัจจา, 2562) และเกษตรกร นิยมปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ซึ่งเข้าสู่ฤดูฝนส่งผลต่อโอกาสการตั้งตัวของกล้ามะพร้าว น้ำหอม มะพร้าว น้ำหอมพันธุ์หมูสีเขียวเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกมากที่สุด เนื่องจากมีผลดก มีกลิ่นหอม และหาซื้อพันธุ์ ได้ง่าย (กรมวิชาการเกษตร, 2562)

2.3 การจัดการพิเศษ เกษตรกรคนหนึ่งหนึ่งไม่มีการลอกเลน ซึ่งการลอกเลนเป็นการนำดินในท้องร่อง ขึ้นมาใส่บนคันดินและบริเวณโคนมะพร้าว ช่วยทำให้ร่องสวนไม่ตื้นเขินและเพิ่มธาตุอาหารในดิน ที่มาจาก ตะกอนดินที่ถูกพัดพามากับน้ำซึ่งมีการสะสมของธาตุอาหารที่มีคุณภาพต่อมะพร้าว น้ำหอม (กรมวิชาการ เกษตร, 2562) เกษตรกรหนึ่งของการศึกษามีการใส่เกลือแกงในแปลงปลูกมะพร้าว น้ำหอม จากการศึกษา ที่ผ่านมาพบว่า การใส่เกลือแกงในอัตราที่แตกต่างกัน ตามอายุของมะพร้าว น้ำหอม ช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิต มะพร้าว น้ำหอม ช่วยให้มีมะพร้าว น้ำหอมมีเปอร์เซ็นต์การติดผลสูงขึ้น และเนื้อมะพร้าว น้ำหอมหนามากขึ้น (กรมวิชาการเกษตร, 2562)

2.4 การจัดการศัตรูพืช เกษตรกรพบด้วงแรดมะพร้าว ด้วงวง ด้วงไฟ หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ไรสีขา การจัดการภายในแปลงเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมี ซึ่งการกำจัดโดยใช้สารเคมีอาจส่งผลถึงการตกค้าง ของสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดศัตรูพืชได้ ทำให้ไม่เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิด มลพิษต่อสิ่งแวดล้อม (กรมวิชาการเกษตร, 2562) การกำจัดศัตรูพืชในมะพร้าว น้ำหอมสามารถปฏิบัติได้หลาย วิธี การกำจัดด้วงแรดมะพร้าว โดยการใส่ราเขียวเมทาไรเซียมแอนิโซเพลีย และใช้แตนเบียน การกำจัด หนอนหัวดำและแมลงดำหนาม โดยหมั่นทำความสะอาดบริเวณโคนมะพร้าวเพื่อทำลายแหล่งหลบซ่อนและ เพาะพันธุ์ (กรมวิชาการเกษตร, 2562)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม

3.1 ปัญหาด้านการผลิตมะพร้าว น้ำหอม พบว่า สภาพอากาศที่แปรปรวน อุณหภูมิที่สูงขึ้นโดยเฉพาะเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ส่งผลกระทบต่อการออกดอกและติดผลของมะพร้าว น้ำหอม ดอกร่วงมากกว่าปกติ ทำให้เกิดอาการมะพร้าวขาดคอ ผลผลิตของเกษตรกรขาดช่วง บางจั่นติดผลผลิตน้อยจนถึงขั้นไม่ติดผลผลิตเลย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ดำเนินการแก้ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหามะพร้าวติดผลลดลงในช่วงอุณหภูมิที่สูงขึ้น เกษตรกรควรได้รับความรู้ในการจัดการสวนมะพร้าว น้ำหอม เพื่อให้ได้ผลผลิตสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นโอกาสในการสร้างผลตอบแทนที่มากขึ้น

3.2 ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าว น้ำหอม พบว่า ต้นทุนการผลิตมะพร้าว น้ำหอมมีต้นทุนที่สูง เนื่องจากวัสดุการเกษตร (ปุ๋ยและ สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช) มีราคาแพง การรวมกลุ่มของเกษตรกรแปลงใหญ่ เป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต ที่จะช่วยให้ต้นทุนในการผลิตลดลง (ขนิษฐาและคณะ, 2563) การจัดการความรู้ตามกรอบการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมวิชาการเกษตร, 2566) โดยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม

สรุปผลการศึกษา

การจัดการการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภовัดเพลง จังหวัดราชบุรี เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 61 ปี ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว เฉลี่ย 17 ปี พื้นที่การผลิตมะพร้าว น้ำหอมเป็นดินเหนียว มีการยกร่องปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะปลูก 6x6 เมตร ส่วนใหญ่ปลูกมะพร้าวพันธุ์หูเสือขาว ดูแลรักษาโดยให้น้ำเฉลี่ย 5.26 ครั้งต่อเดือนโดยเรือพ่นน้ำ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีโดยหว่านรอบทรงพุ่ม เกษตรกรส่วนหนึ่งมีการลอกเลนและใส่เกลือแกง ให้ผลผลิตครั้งแรกหลังจากปลูกเฉลี่ย 2-3 ปี ตัดผลผลิตทุกๆ 20 วัน โดยจัดจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง ปัญหาที่สำคัญในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภовัดเพลง จังหวัดราชบุรี ปัญหาด้านการผลิตจากสภาพอากาศที่แปรปรวน และต้นทุนในการผลิตสูง การรวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอม ตำบลเกาะศาลพระ อำเภовัดเพลง จังหวัดราชบุรี เป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต ที่จะช่วยให้ต้นทุนในการผลิตลดลง และการจัดการความรู้ตามกรอบการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม การจัดการผลิตที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมแปลงใหญ่ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (2562). การจัดการความรู้เทคโนโลยีการผลิตมะพร้าวน้ำหอม. กรมวิชาการเกษตร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมวิชาการเกษตร. (2566). คู่มือการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร. กรมวิชาการเกษตร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ชนิษฐา ยินดี, จรรยา สิงห์คำ และพลสรายุ สราญรัมย์. (2563). การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอมแบบแปลงใหญ่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. น. 5361-5369. ใน: การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 17 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน วันที่ 2-3 ธันวาคม 2563. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.
- ภาณุวัฒน์ เนียมสุวรรณ, กฤษณา กฤษณพุกต์, ภาสันต์ ศารทูลทัต, ศุภธิดา อับดุลลาฮาซิม และ ลพ ภาณุตานนท์. (2561). การตอบสนองต่อการจัดการธาตุอาหารของต้นมะพร้าว น้ำหอมอายุน้อยที่ยังไม่ให้ผลผลิต. *วิทยาศาสตร์เกษตร*, 49(1) (พิเศษ), 356-361.
- สังจา บรรจงศิริ. (2562). เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการการผลิตไม้ผลเชิงธุรกิจ หน่วยที่ 6 การจัดการการผลิตมะพร้าวน้ำหอม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2565. สืบค้นจาก <https://oae.go.th/view/1/ตารางแสดงรายละเอียดมะพร้าว/TH-TH>
- เอื้องพร นพคุณ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมบ้านแพ้ว (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.